

สถานการณ์การเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเหนือ The Situation of High School Students Choosing to Study in Japanese Language in Higher Education Institutions in the North

อิซาโอะ ยามากิ^{1*}

¹ภาควิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

ประเทศญี่ปุ่นนับเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีที่มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ในประเทศที่โรงงานอุตสาหกรรมไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการสินค้าได้ จึงจำเป็นต้องมีการขยายฐานการผลิตไปสู่ประเทศอื่น ๆ ที่มีค่าแรงต่ำกว่า เช่น ประเทศไทยและจากการลงทุนเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยส่งผลให้มีการสนับสนุนจากรัฐบาลในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านพื้นที่ โดยการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ด้านกำลังคนโดยการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการศึกษา ด้านการลงทุนโดยหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเตรียมบุคลากรให้เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมีการเปิดสอนสาขาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ปัจจุบันนักศึกษาที่เข้าเรียนสาขาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ มหาวิทยาลัย อันเนื่องมาจากหลากหลายสาเหตุ เช่น การปิดหลักสูตร ความขาดแคลนบุคลากรทางด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ความไม่เป็นกระแสนิยมของนักเรียนในการเลือกเรียนสาขาภาษาญี่ปุ่น ความยากในการสอบวัดระดับภาษาสำหรับการเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาหลัก หรือแม้กระทั่งความแตกต่างในวัฒนธรรมไทยและญี่ปุ่น ซึ่งก่อให้เกิด ความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนเลือกเรียนภาษาอื่น ๆ แทนทั้ง ๆ ที่มีปริมาณความต้องการแรงงานที่มีทักษะภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก

*ผู้เขียนหลัก
อีเมล: Isao@feu.edu

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการจึงเป็นสิ่งที่ต้อง
ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเข้าเรียนในสาขา
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อเป็นแรงงานที่มีศักยภาพในตลาดแรงงานต่อไป

คำสำคัญ

ภาษาญี่ปุ่น นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

Japan, the leader in technology, needs to expand their industrial sector to provide their products to markets, but the limitation of their land, the off shore plants need to provide to support the market needs which Thailand is one of the suitable country for doing investment as the production base plant with lower wages comparing to than Japan. With this reason, there are many Japanese industrials established in Thailand. Thai government also supports the infrastructures and policy to support the investment including promote Japanese Language as a free elective units for student in primary schools for continuing their further study in high school and degrees.

The number of students in Northern of Thailand is decreasing in now a day reversing to the needs of industrial sectors which effected from many factors such as the closed course, the lack of capability Japanese teacher and staff, it is not the trend for choosing Japanese as Major unit, and also the difficulties on taking the Japanese Language Proficiency Test (JLPT) for the working level. Even though the culture shock between Thai culture and Japanese culture that cause to misunderstand to their work and relationship in the organization. This problem needs to get the cooperated to find the solutions. These reasons may cause to high school students choose other language as their major than Japanese. Thus, the suitable curriculum that support their need both employer and employee may promote the number of students to choose Japanese as their major in undergraduate level.

Keywords

Japanese Language, High School Students

บทนำ

ในปัจจุบันที่โลกเปิดกว้างถึงกันอย่างต่อเนื่อง การไหลบ่าทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจทั้งในด้านบวกและด้านลบ ก่อให้เกิดการเลือกเรียนภาษาต่าง ๆ เนื่องจากภาษามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจซึ่งส่งผลต่อเนื่อง ในด้านการประกอบอาชีพหลังจากเรียนจบแล้ว ภาษาที่มีความสำคัญในปัจจุบันคือ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

ภาษาญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนับเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นยังมียอดใหญ่เป็นอันดับสามของโลก ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากอัตราการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียที่พัฒนาตัวเองเป็นประเทศอุตสาหกรรมและเป็นประเทศที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ มีสินค้าส่งออกที่เป็นหลัก คือ รถจักรยานยนต์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเครื่องจักรโรงงาน (Millennium Golden Link, 2557)

จึงเห็นได้ว่าการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทยจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น นิคมอุตสาหกรรมลำพูน นิคมอุตสาหกรรมนวนคร เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่ออัตราการจ้างงานในนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในอัตราค่าจ้างที่สูง ซึ่งเห็นได้จากจำนวนโรงงานที่ประกอบกิจการในประเทศไทยที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 – ค.ศ. 2015 ดังตารางที่ 1

สำหรับการเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งในเริ่มแรกการสอนภาษาญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อผูกมิตรกับประเทศไทย โดยสนับสนุนให้คนไทยไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่นเพื่อที่คนเหล่านั้นจะกลายเป็นผู้ที่สนับสนุนประเทศญี่ปุ่นต่อไปในอนาคต หลังสิ้นสุดสงคราม ในปี พ.ศ. 2505 ประเทศญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาลงทุนในประเทศไทยจนเกิดกระแสต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นขึ้นในช่วงต้นปี พ.ศ. 2513 อย่างไรก็ตามเมื่อเข้าสู่ช่วงปี พ.ศ. 2523 จากการที่ค่าเงินเยนแข็งตัวบริษัทญี่ปุ่นจึงย้ายฐานการผลิตมาที่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากทำให้เกิดกระแสนิยมภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะในช่วงก่อนและหลังปี พ.ศ. 2531 ซึ่งตรงกับช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่ของญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยหลัก ๆ ของประเทศไทยได้ทำการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในช่วงนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดปี พ.ศ. 2541 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดปี พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิด ปี พ.ศ. 2531) (ยุพกา พุกขิมา, กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุตา ณ ระนอง, 2556)

ตารางที่ 1

สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ ปี ค.ศ. 2005 - ค.ศ. 2015

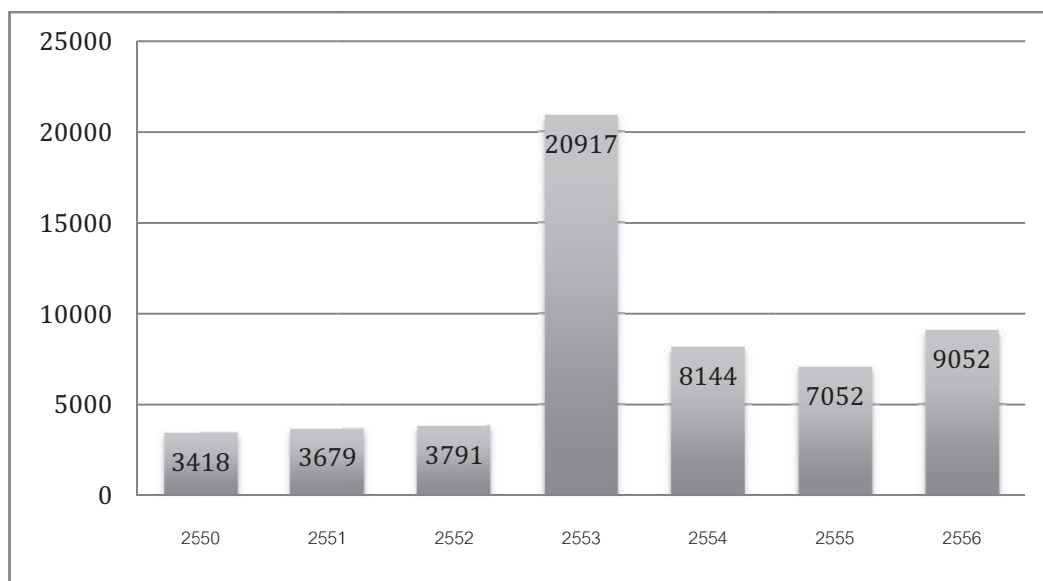
ประเภทสมาชิก	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	ส่วน แบ่ง (%)
การพาณิชย์และการค้าระหว่างประเทศ	195	201	208	213	216	221	227	241	274	294	318	349	20.4
อุตสาหกรรมการผลิต	642	647	652	662	670	674	676	663	712	718	739	777	45.5
บริษัทผลิตในประเทศ	617	623	629	640	646	653	654	640	691	697	716	755	44.2
โลหะ	84	86	89	88	93	95	98	94	88	90	91	93	5.4
ยานยนต์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	165	169	173	178	184	192	194	195	202	213	221	228	13.4
เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องจักร	171	168	163	173	168	169	164	171	174	184	185	188	11
ผ้าและเส้นใย	38	41	49	47	41	47	46	47	45	37	37	37	2.2
เคมีภัณฑ์และเครื่องปั้นดินเผา	83	82	80	79	80	84	85	82	90	96	94	101	5.9
ผลิตภัณฑ์อาหาร	39	40	42	42	40	40	38	39	40	37	41	42	2.5
อื่นๆ	37	37	33	33	40	26	29	12	52	40	47	66	3.9
สำนักงานญี่ปุ่นที่มีถิ่นฐานในไทย	25	24	23	22	24	21	22	23	21	21	23	22	1.3
งานโยธาและงานก่อสร้าง	73	71	72	72	69	69	67	71	78	81	83	84	4.9
การเงิน ประกันภัย หลักทรัพย์	42	45	48	48	47	49	45	49	57	62	65	73	4.3
การบินและการขนส่ง	69	67	68	68	71	72	77	76	85	85	83	91	5.3
การท่องเที่ยวและการบริการ	17	20	20	18	18	16	15	14	16	15	15	17	1
โรงแรมและร้านอาหาร	53	58	55	57	54	56	53	51	47	50	54	56	3.3
โฆษณาและการพิมพ์	25	25	26	24	24	25	23	26	25	26	30	27	1.6
การค้าปลีกและห้างสรรพสินค้า	18	16	19	19	27	27	35	43	47	44	49	51	3
หน่วยงานรัฐบาล	9	8	9	9	9	8	8	8	9	9	9	9	0.5
องค์กรเอกชน	4	4	4	4	4	4	3	2	2	2	2	2	0.1
อื่นๆ	87	90	97	102	94	96	98	127	106	160	168	171	10
รวม	1,234	1,252	1,278	1,292	1,303	1,317	1,327	1,371	1,458	1,546	1,615	1,707	100

*จำนวนสมาชิก ณ วันที่ 1 เมษายน ของทุกปี

ที่มา: หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ, 2559

ถึงแม้เศรษฐกิจฟองสบู่ของญี่ปุ่นจะล่มสลายในช่วงปี พ.ศ. 2533 แต่บริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยยังคงเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 พบว่ามีบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยประมาณ 1,615 บริษัท อ้างอิงจากสถิติสมาชิกหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาจากสาขาภาษาญี่ปุ่นเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานอย่างมาก นอกจากความแข็งแกร่งทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ปัจจุบันวัฒนธรรมญี่ปุ่นทั้งอาหาร เครื่องดื่ม เพลง ภาพยนตร์ ละคร ฯลฯ ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 เจแปนฟาวนด์ชั่นได้มีการรายงานสถิติในปี พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012) พบว่า ในประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นจำนวนถึง 465 แห่ง และมีผู้เรียนชาวไทย จำนวน 130,000 คน และหลังจากที่มีการกำหนดให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา มีจำนวนนักเรียนที่เลือกสอบมากขึ้นทุกปี ดังแผนภูมิที่ 1

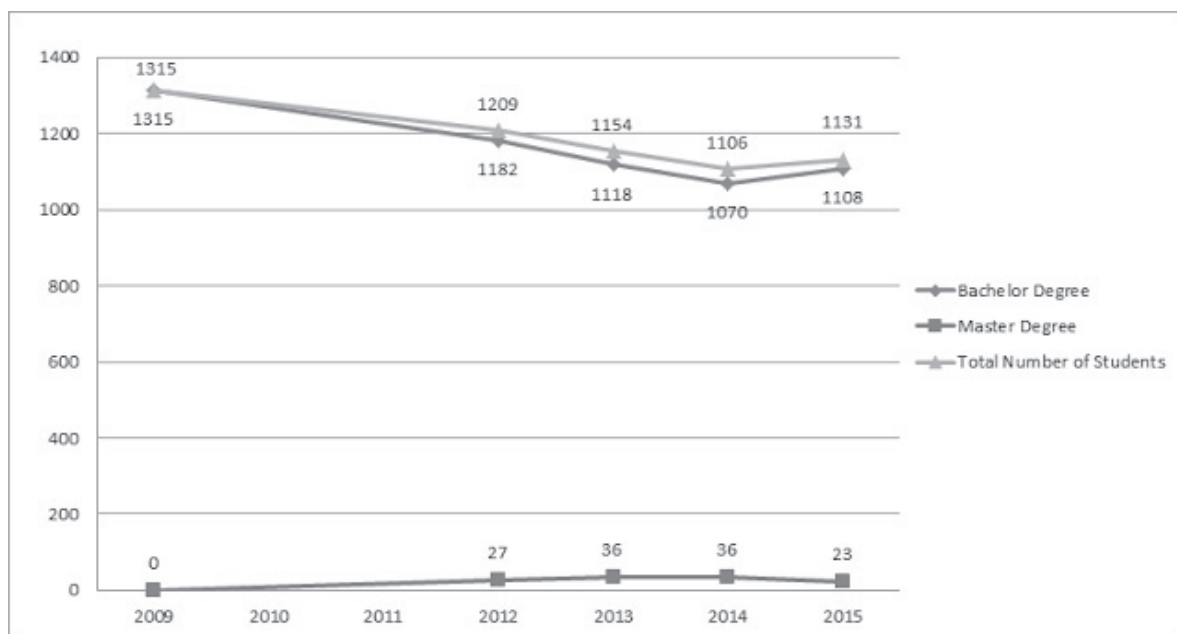
แผนภูมิที่ 1: จำนวนผู้เลือกสอบวิชาภาษาญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2556

ที่มา: ยุพกา พุกุชิม่า, กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุตา ณ ระนอง, 2556

สำหรับแรงจูงใจในการเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ยุพกา พุกุชิม่า, กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุตา ณ ระนอง (2556) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า แรงจูงใจ 2 อันดับแรกในการเลือกภาษาญี่ปุ่น คือ ความชอบและสนใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น และ เนื่องจากภาษาญี่ปุ่นใช้ในการหางานได้ง่ายและเงินเดือนสูง

สถานการณ์การเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเหนือ

ปัจจุบันพบว่าในเขตภาคเหนือมีจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษามีจำนวนลดลง แม้ว่าในเขตภาคเหนือจะมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นนักลงทุนจากญี่ปุ่นก็ตาม ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักศึกษาในเขตภาคเหนือตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 – ค.ศ. 2015 ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังแผนภูมิที่ 2

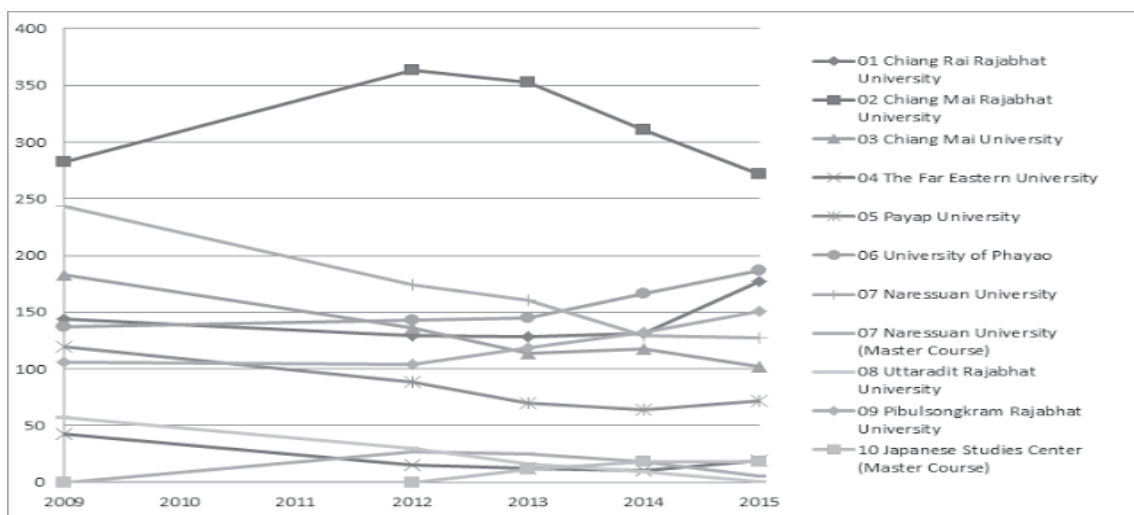

แผนภูมิที่ 2: จำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่เรียนสาขาภาษาญี่ปุ่น

ในเขตภาคเหนือในปี ค.ศ. 2009 และ ปี ค.ศ. 2012 – ค.ศ. 2015

ที่มา: ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ(น)), 2559

จากแผนภูมิที่ 2 จะเห็นว่าจำนวนผู้เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษามีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 เป็นต้นมาจนถึง ค.ศ. 2014 ถึงแม้จะเพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2015 บ้างก็ตาม ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และเมื่อจำแนกออกเป็นรายสถาบันดังในแผนภูมิที่ 3 พบว่า มหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือที่เปิดสอนสาขาภาษาญี่ปุ่นมีทั้งสิ้น 10 สถาบัน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยนเรศวร (ในระดับมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และสถาบันญี่ปุ่นศึกษา (ในระดับมหาบัณฑิต) จำนวนผู้ที่เลือกลงทะเบียนเรียนในสาขานี้มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกสถาบันยกเว้นมหาวิทยาลัยพะเยาเนื่องจากการเปิดรับนักศึกษาใหม่หลังจากปิดปรับปรุงหลักสูตรดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3: แสดงจำนวนนักศึกษาในแต่ละสถาบันที่เปิดสอนสาขาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ
ที่มา: ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ(น)), 2559

และเมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา สถาบันที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนในสาขาภาษาญี่ปุ่นสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงแม้ว่าจะเป็นสถาบันที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนมากที่สุด แต่สิ่งที่เหมือนกันในทุกสถาบัน คือจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนมีอัตราที่ลดลงอย่างชัดเจน ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสาขาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือในปี ค.ศ. 2009 - ค.ศ. 2015

Year	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01 Chiang Rai Rajabhat University	144			129	128	131	177
02 Chiang Mai Rajabhat University	282			363	353	311	272
03 Chiang Mai University	183			136	114	118	102
04 The Far Eastern University	43			15	12	10	19
05 Payap University	120			88	70	64	72
06 University of Phayao	137			143	145	166	187
07 Naressuan University	243			174	161	129	127
08 Naressuan University (Master Course)	0			27	25	18	5
09 Uttaradit Rajabhat University	57			30	16	9	1

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสาขาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือในปี ค.ศ. 2009 - ค.ศ. 2015 (ต่อ)

Year	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
10 Pibulsongkram Rajabhat University	106			104	119	132	151
11 Japanese Studies Center (Master Course)	0			0	11	18	18
Bachelor Degree	1315	0	0	1182	1118	1070	1108
Master Degree	0	0	0	27	36	36	23
Total Number of Students	1315	0	0	1209	1154	1106	1131

หมายเหตุ: ปี ค.ศ. 2010 – 2011 ไม่มีการสำรวจข้อมูล

ที่มา: ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ(น)), 2559

ประเด็นที่อาจส่งผลต่อการเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือ

1. สถานภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น จากการศึกษาของ ธิติสรณ์ แสงอุไร (2556) ในเรื่อง ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นด้านการฟังและการพูดกับความสอดคล้องกับความต้องการของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จำนวนวิชาการฝึกฝนระหว่างเรียน การบ้านหรือการฝึกฝนนอกห้องเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาญี่ปุ่น ตลอดจนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นและสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่น อยู่ในระดับพอดี ในทางตรงข้ามบัณฑิตกลับมีความเห็นว่าจำนวนวิชา การฝึกฝนระหว่างเรียน การบ้านหรือการฝึกฝนนอกห้องเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะทางในแต่ละสาขา การแปลและล่ามอยู่ในระดับน้อย แม้ว่าจะได้รับการฝึกฝนทักษะมาอย่างพอเพียงก็ตาม

2. ความต้องการในการว่าจ้างพนักงาน Ikeda (2006) ได้ทำการสำรวจความต้องการพนักงานที่สามารถพูดภาษาญี่ปุ่นในภาคธุรกิจด้านการผลิตในประเทศไทยพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการดำเนินธุรกิจมากกว่าภาษาญี่ปุ่น และหากต้องการว่าจ้างพนักงาน บริษัทโดยส่วนใหญ่ จะต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาญี่ปุ่นสูงและสามารถแปลภาษาได้อย่างถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับศัพท์เฉพาะทาง ซึ่งความเชี่ยวชาญเหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาสำหรับชาวไทยในการสื่อสารทั้งทางด้านการพูดและการเขียน

3. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาญี่ปุ่นในภาคการศึกษามีจำนวนน้อย เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ที่จบมา มักเข้าทำงานในบริษัทเอกชน ทำให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในวงวิชาการในศาสตร์นี้น้อยมาก ซึ่งส่งผลให้การถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านภาษาที่ถูกต้องเป็นไปได้ยาก อีกทั้งหลักสูตรและเนื้อหาที่เปิดสอนยังไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (Pasuk, 2006)

4. การสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ชาวต่างชาติที่มีความต้องการในการเข้าทำงานหรือศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาญี่ปุ่น ผู้สมัครจะต้องมีผลการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นเป็นเอกสารประกอบในการสมัครงานด้วย ซึ่งการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นเป็นการวัดความสามารถทางทักษะแต่ละด้านและความสามารถทางด้านการสื่อสาร โดยจะวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์จริง ผลการสอบจะแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยในระดับ N1 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในวงกว้างได้ ระดับ N2 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันได้และสามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์ในวงกว้างในระดับหนึ่ง ระดับ N3 สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับหนึ่ง ระดับ N4 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น ระดับ N5 สามารถเข้าใจพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับ N4 และ N5 (NJLPT Center, 2015)

5. การไหลบ่าทางวัฒนธรรม การเปิดกว้างทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดกระแสวัฒนธรรมใหม่เข้ามาในประเทศผ่านทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดเป็นกระแสนิยมในประเทศต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการอยากเรียนรู้ทางภาษาจากประเทศนั้น ๆ เพิ่มขึ้นมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การเกิดกระแสเคป๊อปฟีเวอร์ แม้จะมีเจป๊อปเป็นฐานหลักอยู่ก่อน เด็กวัยรุ่นซึ่งชื่นชอบดารานักร้องญี่ปุ่น คลั่งไคล้วัฒนธรรมญี่ปุ่น ก็จะเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น เมื่อประเทศเกาหลีเปลี่ยนแปลงนโยบายการพัฒนาประเทศจึงเกิดการสร้างกระแสเคป๊อปฟีเวอร์ ส่งผลให้ผู้เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นน้อยลงและเลือกไปเรียนภาษาอื่นมากยิ่งขึ้น (ณัฐริ เตชะปัญญา, 2556)

จากงานข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาที่เลือกเรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นจำเป็นต้องมีทักษะในด้านการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนที่สามารถสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นให้เข้าใจได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งในบางครั้งก็อาจยังไม่เพียงพอเมื่อเข้าไปทำงานในสถานประกอบการจริง เนื่องจากผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย อาจยังไม่มีโอกาสเพียงพอในการฝึกใช้ทักษะทั้ง 4 ด้านให้คล่องภายใน 4 ปีที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเน้นทักษะทางด้านไวยากรณ์เป็นหลักและเมื่อนักศึกษาจบจากมหาวิทยาลัยและมีความต้องการสมัครเข้าทำงานกับบริษัทหรือองค์กรที่มีการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น นักศึกษาจะต้องมีผลสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นซึ่งจะต้องอยู่ในระดับ N3 เป็นอย่างต่ำในการสมัครงานทั่วไป (ระดับ N5 เป็นระดับต่ำที่สุดและระดับ N1 เป็นระดับสูงสุด) ในการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นนั้น จะเป็นการสอบทั้งคันจิและคำศัพท์ไวยากรณ์ การอ่าน และการฟัง ซึ่งหากเพียงนักศึกษาเรียนตามหลักสูตรที่มีอยู่ภายในมหาวิทยาลัยอาจยังไม่เพียงพอต่อการสอบวัดระดับสำหรับใช้ในการสมัครงานได้ และนอกจากนั้นการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันอาจมีความแตกต่างกันในการใช้ไวยากรณ์หรือการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร เช่น การใช้คำสแลงหรือการใช้สำเนียงท้องถิ่นในการออกเสียงอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เนื่องจากความไม่คุ้นชินในการใช้ภาษา ทำให้เกิดความผิดพลาดทางการติดต่อสื่อสาร หรือแม้กระทั่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตและการทำงานที่เคร่งครัดในกฎระเบียบและระดับอาวุโส ทำให้ผู้ร่วมงานชาวไทยจะต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ร่วมงานชาวไทยและชาวญี่ปุ่นซึ่งจะพบได้มากในนักศึกษาที่จบใหม่ในสถานประกอบการต่าง ๆ

สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่หลากหลายแก่ผู้ร่วมงานชาวไทยทั้งในแง่บวกสำหรับผู้ที่มีปรับตัวได้และแง่ลบสำหรับผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรได้ จากสิ่งเหล่านี้ส่งผ่านไปถึงนักศึกษาในรุ่นต่อไปที่กำลังจะเลือกเข้ามาเรียนในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นและส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกหลักสูตรที่จะเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย

สรุป

จากจำนวนนักศึกษาที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดภาคเหนือลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเป็นดึงดูดใจให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเลือกเรียนสาขาภาษาญี่ปุ่น เช่น การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่พึงพอใจต่อนายจ้างเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน การส่งเสริมให้ผู้ที่มีศักยภาพทางด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นหันมาสู่ภาคการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรให้มีศักยภาพที่ดี สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสอบวัดระดับภาษาในระดับที่เข้าทำงานได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานหรือแม้กระทั่งการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานต่าง ๆ ที่สามารถฝึกใช้ภาษาญี่ปุ่นกับการทำงานในระหว่างที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กรและเรียนรู้แนวทางการทำงานจากประสบการณ์จริง นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างไทย – ญี่ปุ่นก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้การใช้ภาษาและการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกหนึ่งแนวทางที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น นอกเหนือจากการส่งเสริมทางด้านการศึกษา คือ การส่งเสริมและเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นจากการฟังเพลงหรือดูภาพยนตร์

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏฐ์ เดชะปัญญา. (2556). **อัตลักษณ์ของศิลปินไทยกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2559, จาก http://stoucaphd5.blogspot.com/2013/10/blog-post_30.html.
- ธิตติสรณ์ แสงอุไร. (2556). **ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นด้านการฟังและการพูดกับความสอดคล้องกับความต้องการของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2559, จาก http://www.arts.chula.ac.th/~east/japanese/files/graduate/Shuuron_141219_Thitisorn.pdf.
- ยุพกา พุกขิมา, กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุตา ณ ระนอง. (2556). **ความนิยมในการเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: แรงจูงใจแตกต่างกันอย่างไร**. **สภาพสถานการณ์การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2559, จาก http://www.asia.tu.ac.th/journal/J_Studies30_1/27-40.pdf.

- ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ (น)). (2559). **จำนวน นักศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่เรียนสาขาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ ในปี 2009, 2012-2015.** สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2559, จาก http://northconsortiumjp.blogspot.com/p/blog-page_40.html.
- ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ (น)). (2559). **จำนวน นักศึกษาในแต่ละสถาบันที่เปิดสอนสาขาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ.** สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2559, จาก http://northconsortiumjp.blogspot.com/p/blog-page_40.html.
- ศูนย์เครือข่ายภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ (ศคญ (น)). (2551). **จำนวน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสาขาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือในปี 2009-2015.** สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2559, จาก http://northconsortiumjp.blogspot.com/p/blog-page_40.html.
- หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ. (2016). **สถิติสมาชิก (2004-2016).** สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2559, จาก <http://www.jcc.or.th/th/about/index3>.
- Ikeda, T. (2006). **การสำรวจความต้องการด้านภาษาญี่ปุ่นในตลาดองค์กรธุรกิจญี่ปุ่น (อุตสาหกรรมการผลิต).** สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2559, จาก <http://www.jfbkk.or.th/pdf/JL/2006/kiyou2006/24IKEDA.pdf>.
- Millennium Golden Link. (2014). **พื้นฐานของเศรษฐกิจประเทศญี่ปุ่น.** สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2559, จาก <http://mgltai.com/พื้นฐานเศรษฐกิจประเทศญี่ปุ่น>.
- NJLPT Center. (2015). **JLPT : จำนวนผู้เข้าสอบและผู้ที่ยกสอบผ่าน.** สืบค้น 10 เมษายน 2559, จาก <https://njlptcenter.wordpress.com/2015/01/04/jlpt-%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%99/>.
- Pasuk, P. **The State of Japanese Studies on Social Science in Thailand.** Retrieved 10 April 2016, from <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~ppasuk/japanesestudiesinthailand.pdf>.